

ПРОПОЗИЦІЇ
Міністерства юстиції України
до проєкту Закону України «Про амністію з нагоди 30-ї річниці незалежності
України», внесеного народними депутатами України Фрісом І.П. та іншими
(реєстр. № 5249-1 від 16 березня 2021 року)

перше читання

I. Міністерство юстиції України в цілому **підтримує** проєкт Закону України «Про амністію з нагоди 30-ї річниці незалежності України» (далі – проєкт Закону).

У разі прийняття проєкту Закону попередньо підлягатимуть звільненню **1047** осіб, які за формальними ознаками можуть підпадати під його дію (статей 1-6, 8 проєкту Закону), у тому числі **14** осіб, які захищали суверенітет та територіальну цілісність України, брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, отримали статус учасника бойових дій.

Також планується скоротити наполовину невідбуту частину покарання **176** засудженим, які відбувають покарання у виді обмеження волі, інші покарання, не пов'язані з позбавленням волі, за кримінальні проступки, а також за злочини, що не є особливо тяжкими, які не підлягають звільненню від відбування покарання на підставі статей 1-6 проєкту Закону (стаття 7 проєкту Закону).

Разом з тим проєкт Закону потребує доопрацювання з огляду на таке.

1. Пунктом «в» частини першої статті 1 проєкту Закону передбачено, що під звільнення від відбування покарання, зокрема, підпадають особи, які не позбавленні батьківських прав, які на день набрання чинності цим Законом мають дітей, *яким не виповнилось 18 років*, дітей з інвалідністю та/або повнолітніх сина, дочку, визнаних особами з інвалідністю.

Слід зазначити, що вказаний пункт є нелогічним, оскільки діти з інвалідністю також є дітьми, яким не виповнилось 18 років, незалежно від того чи є у них інвалідність, чи ні.

Аналогічні зауваження стосуються пункту «г» статті 9 проєкту Закону.

2. Положеннями статті 6 проєкту Закону передбачено, що під звільнення від відбування покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців (крім осіб, зазначених у частині четвертій статті 86 Кримінального кодексу України) підпадають засуджені за нетяжкі злочини та засуджені вперше за тяжкі злочини, якщо вони на день набрання чинності цим Законом відбули не менше половини призначеного строку основного покарання.

Відповідно до частини першої статті 62 Кримінального кодексу України покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні призначається

військовослужбовцям строкової служби, військовослужбовцям, які проходять військову службу за контрактом, особам офіцерського складу, які проходять кадрову військову службу, особам офіцерського складу, які проходять військову службу за призовом, військовослужбовцям, призваним на військову службу під час мобілізації, на особливий період (крім військовослужбовців-жінок), *на строк від шести місяців до двох років* у випадках, передбачених Кримінальним кодексом України, а також якщо суд, враховуючи обставини справи та особу засудженого, вважатиме за можливе замінити позбавлення волі на строк *не більше двох років* триманням у дисциплінарному батальйоні на той самий строк.

При цьому відповідно до частин четвертої та п'ятої статті 12 Кримінального кодексу України нетяжким злочином є передбачене Кримінальним кодексом України діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі *на строк не більше п'яти років*.

Тяжким злочином є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше двадцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі *на строк не більше десяти років*.

Враховуючи викладене, положення вказаної статті проєкту Закону в цій частині потребують доопрацювання з метою вивчення питання щодо доцільності звільнення військовослужбовців від відповідальності за тяжкі злочини.

3. Пунктом «б» статті 9 проєкту Закону передбачено, що амністія не застосовується до осіб, зазначених у статті 4 Закону України «Про застосування амністії в Україні», а також до осіб, зокрема, *які раніше звільнялися з місць позбавлення волі умовно-достроково і знову вчинили умисний тяжкий або особливо тяжкий злочин*.

Слід зазначити, що пропоновані проєктом Закону зміни не відповідають принципу юридичної визначеності, оскільки не зрозуміло, до якої саме категорії належать пропоновані зміни – до осіб, які під час перебування на умовно-достроковому звільненні вчинили злочин, або до усіх осіб, які коли-небудь були звільнені умовно-достроково, навіть за умови, що така судимість вже погашена або знята в установленому судом порядку.

Пункт «в» вказаної статті проєкту Закону доцільно доопрацювати в частині застосування слів *«знову вчинили умисний тяжкий або особливо тяжкий злочин»*, з метою приведення у відповідність до термінології частини третьої статті 75 Кримінального кодексу України, відповідно до якої у випадках, передбачених частинами першою, другою цієї статті, суд ухвалює рішення звільнити засудженого від відбування призначеного покарання, якщо він протягом визначеного іспитового строку не вчинить *нового* кримінального правопорушення і виконає покладені на нього обов'язки.

Крім того, пунктом «д» цієї статті проєкту Закону передбачено, що амністія не застосовується до осіб, зокрема, яких засуджено за порушення правил безпеки

дорожнього руху або експлуатації транспорту, що спричинили смерть потерпілого або заподіяли тяжке тілесне ушкодження, вчинене особою у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних або інших одурманюючих засобів (частина друга статті 286 КК України, 2001 р.; частина друга статті 215 КК України, 1960 р.).

Разом з тим такий склад кримінального правопорушення передбачений частиною другою статті 286⁻¹ КК, яку доповнено Законом України від 16 лютого 2021 року № 1231-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за окремі правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху». У зв'язку з цим положення проекту Закону в цій частині потребують доопрацювання.

Аналогічні зауваження стосуються назв розділів Особливої частини Кримінального кодексу України.

Крім того, враховуючи положення статті 4 Закону України «Про застосування амністії в Україні» та категорію засуджених, щодо яких амністія не застосовується, пропонуємо доповнити пункт «д» статті 9 проекту Закону словами та цифрами «до осіб, яких засуджено за домашнє насильство (стаття 126⁻¹ КК України, 2001 р.); неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей (частина друга статті 137 КК України, 2001 р.); домагання дитини для сексуальних цілей (стаття 156⁻¹ КК України, 2001 р.); незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей (стаття 203⁻² КК України, 2001 р.); жорстоке поводження з тваринами (стаття 299 КК України, 2001 р.)».

II. Прийняття проекту Закону є проявом гуманізму держави у сфері виконання кримінальних покарань і сприятиме зменшенню кількості осіб, які відбувають покарання в установах виконання покарань, заощадженню бюджетних коштів, що витрачаються на утримання засуджених, а також можливості створення належних умов відбування покарання для осіб, які продовжуватимуть перебувати в установах виконання покарань.

Міністр

_____ 2021 р.

Денис МАЛЮСЬКА